

Memo

Thuiszitters aanpak

Aanleiding

Het thuiszitten van leerlingen willen we terugdringen met Passend Onderwijs. Dit is een opdracht voor het samenwerkingsverband maar dat kan het samenwerkingsverband niet zonder de scholen en gemeenten van de regio. Scholen hebben zorgplicht en dragen zorg voor goed kwalitatief onderwijs. Het samenwerkingsverband faciliteert en organiseert passend onderwijs, zorgt dat scholen ondersteund worden in de uitvoering van hun zorgplicht, ontsluit extra ondersteuning en samenwerking met netwerkpartners. De gemeente is verantwoordelijk voor jeugdhulp, leerlingenvervoer en leerplicht. Het bundelen van elkaars opdracht is cruciaal om thuiszitters terug te dringen. Deze memo geeft inzicht in wat we nu doen om thuiszitters te voorkomen en welk beleid we daarvoor willen ontwikkelen.

Waarom

De gemeenten en samenwerkingsverbanden PO en VO van Noord-Kennemerland hebben de gezamenlijke missie: onderwijs is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en daarom is onderwijs leidend en zorg ondersteunt daar waar nodig zolang dat nodig is. Wanneer zorg leidend is, dan wordt er gezocht naar mogelijkheden om leren mogelijk te maken.

Scholen, samenwerkingsverband en gemeenten hebben elk hun eigen opdracht en door een gezamenlijke aanpak kunnen we elkaars inspanningen versterken om:

- Een thuiszitter te voorkomen.
- Een thuiszitter begeleiden – terugleiden naar passend onderwijs op een passende plek.
- Signaleren en proactief oppakken van belemmeringen in de deelname aan het onderwijs.

Uit de ervaringen blijkt dat wanneer er op de basisschool nog geen sprake is van thuiszitten maar er wel al belemmerende factoren zijn in de deelname aan het onderwijs, dat dit een voorspeller is van thuiszitten - schooluitval in het voortgezet onderwijs.

Hoe

Gemeentelijk kader

Definitie thuiszitter:

Een thuiszitter is een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht en die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en die zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt, zonder dat hij/zij ontheffing heeft van de leerplicht resp. vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs¹.

Naast deze groep kennen we ook nog de jongeren die niet ingeschreven staan op een school en ook niet vrijgesteld zijn van de inschrijvingsplicht van de Leerplichtwet 1969, de zogeheten absoluut verzuimers.

¹ Bron: www.passendonderwijs.nl, in en om de school, thuiszitten voorkomen

Als laatste kennen we een groep jongeren die vrijgesteld zijn van de inschrijvingsplicht van de Leerplichtwet 1969 (Lpw). Dit zijn jongeren die psychisch of lichamelijk ongeschikt zijn om het onderwijs te volgen (artikel 5 onder a Lpw), ouders/verzorgers die overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs op redelijke afstand van de woning (artikel 5 onder b Lpw), jongeren die onderwijs volgen in het buitenland (artikel 5 onder c Lpw) en een groep jongeren van 16-17 die op een andere wijze voldoende onderwijs genieten (artikel 15 Lpw)². Deze laatste twee groepen vallen niet onder de officiële definitie van thuiszitters.

De onderstaande gegevens deelt de gemeente vanaf november 2015 met het samenwerkingsverband:

1. Het aantal kinderen dat valt onder de officiële definitie.
2. Het aantal kinderen dat een vrijstelling artikel 5a heeft. Deze gegevens worden per schooljaar geregistreerd.
3. Het aantal kinderen dat een vrijstelling 5b heeft.
4. Het aantal kinderen dat een vrijstelling 11g voor een periode van meer dan 4 weken heeft.
5. Een aparte categorie is die van de absoluut verzuimers. Gemeenten kunnen op ieder moment gegevens leveren met het aantal kinderen waarvoor een **onderzoek** loopt bij onze administratie dan wel de leerplichtambtenaar.

Wat doen we nu:

- Elke school heeft een eigen onderwijsexpert die 3-4 maal per jaar meso gesprekken voert met de directeur en ib'er van de school; thuiszitters is één van de onderwerpen van gesprek.
- Scholen worden door de onderwijsexpert ondersteund in het realiseren van de zorgplicht (memo zorgplicht).
- Scholen worden door onderwijsexpert ondersteund in het realiseren van passend onderwijs door extra ondersteuning met de school te realiseren, en waar nodig een passende plek te zoeken.
- Het samenwerkingsverband hanteert het uitgangspunt bij extra ondersteuning: doen wat nodig is zolang dat nodig is voor een kind of groep kinderen. Zie groeidocument en handleiding deel 1 en 2. www.swvponoord-kennemerland.nl
- Wanneer scholen het groeidocument (Topplan) inzetten dan is er aandacht voor thuiszit signalen. Bij deel B stimulerende en belemmerende factoren is daarvoor het onderdeel deelname aan onderwijs opgenomen.
- Leerplicht en onderwijsexpert hebben direct contact bij een dreigende thuiszitter of thuiszitters en voeren overleg over de te ondernemen acties.
- Onderwijsexpert schakelt waar nodig de coördinator jeugdhulp, leerplicht en of leerlingenvervoer in. In overleg met school en ouders nemen zij deel aan het multi-disciplinair overleg (MDO). Bij elke casus wordt de pdsa-cyclus met het groeidocument (Topplan) toegepast. Hiermee wordt ontwikkeling van de leerling gevolgd en het effect van de inspanningen geëvalueerd.
- School informeert onderwijsexpert bij zorg over deelname onderwijs en bij schorsing of dreigende schorsing.
- In de bijeenkomsten van de werkgebieden nodigt de onderwijsexpert ook de coördinator jeugdhulp uit en wordt leerplicht facultatief gevraagd.
- Onderwijsexperts, coördinatoren, leerplicht en leerlingenvervoer voeren 3 maal per jaar overleg over het optimaliseren van hun samenwerking.
-

² Bron: www.passendonderwijs.nl, brochures en handreikingen, thema thuiszitter

- Voor crisissituaties bij dreigende thuiszitters heeft het samenwerkingsverband observatie- of crisisplekken bij het S(B)O.

Voor het te ontwikkelen beleid wordt een netwerkgroep in de 2^e helft van schooljaar 2015-2016 ingericht en opdracht verleend voor het ontwikkelen van aanpak thuiszitter.

De samenstelling van de tijdelijke netwerkgroep is representatief voor degenen die betrokken zijn bij (passend) onderwijs, leerplicht, jeugdhulp, uitvoering en beleid.

Deze netwerkgroep zal daarom bestaan uit:

- Beleidsmedewerker die de 5 gemeenten vertegenwoordigd.
- 2 leerplichtambtenaren (waarvan 1 ook leerlingenvervoer in portefeuille heeft).
- 2 onderwijsexperts waarvan Kristel de Wit het project zal leiden vanuit het SWV PO Noord-Kennemerland.
- Beleidsmedewerker van een schoolbestuur.
- Een schooldirecteur.
- Een ib'er
- jeugdhulp
- Oudervertegenwoordiger van bijvoorbeeld "Aandacht voor thuiszitters" en/of Ondersteuningsplanraad (OPR).

Elke lid van de werkgroep zit er namens zijn achterban en wanneer lid niet aanwezig kan zijn zorgt deze voor een vervanger.

De projectleider stemt af met de directeur van het SWV.

Opdracht netwerkgroep thuiszitters

Ontwikkel een voorstel waarbij scholen, samenwerkingsverband en gemeenten hun krachten bundelen voor een compleet thuiszittersaanpak, waarbij er uitdrukkelijk aandacht is voor preventie.

De netwerkgroep checkt haar bevindingen met haar achterban en stimuleert de dialoog over het voorkomen van thuiszitters tijdens de opdrachtfase.

Het organiseren van meerdere ronde tafelgesprekken op de dag van de leerplicht samen met gemeente en scholen. Doel is input verzamelen voor de aanpak thuiszitters, het vergroten bewustwording schoolverzuim en het belang van preventie. Aanhaken bij gemeente Alkmaar thema 17 maart 2016: "Verzuim doet wat met je". Ook bespreken wat te doen met de andere gemeenten van Noord-Kennemerland.

Wat

- Naast de wettelijke definitie is er een preventieve definitie voor 4 t/m 13 jarigen.
- Thuiszittersaanpak primair onderwijs heeft een doorgaande lijn met voorschoolse organisaties.
- Thuiszittersaanpak primair onderwijs heeft een doorgaande lijn met het voortgezet onderwijs.
- Er is een werkwijze ontwikkeld ter voorkoming van thuiszitters, waarbij de krachten aan de voorkant worden gebundeld.
- Er is een werkwijze die thuiszitters terugleidt naar de school.
- De rol en positie van ouders is ingebed in de werkwijze en ouders worden als actieve partners gezien.
- De rol en positie van de leerling is ingebed in de werkwijze. De leerling heeft een actieve participerende rol.

Datum: 6 januari 2016

Onderwerp: thuiszitters aanpak

Voor: gemeenten, ouders, schoolbesturen en scholen SWV PO Noord-Kennemerland

Doel: ter informatie en opdracht netwerkgroep thuiszitters

- De werkwijze sluit aan bij de routes van het samenwerkingsverband.
- De werkwijze biedt toekomstperspectief voor de leerling.
- De werkwijze is “evidence informed”.
- Het voorstel voor een compleet thuiszittersaanpak is 3 maanden na start van de netwerk-groep afgerond en overgedragen aan werkgroep passend onderwijs & jeugdhulp en directeur samenwerkingsverband.

Relevante websites

- www.swvponoord-kennemerland.nl
- www.onderwijsconsulenten.nl
- <http://www.nji.nl/nl/Van-geen-zin-hebben-in-school-tot-schooluitval.pdf>
- <http://www.nji.nl/nl/Voortijdig-schoolverlaten-en-verzuim-Toolbox-thuiszitters>
- www.leerrecht.net
- www.nvor.nl van de Nederlandse Vereniging voor onderwijsrecht
- http://ato.coachaut.nl/ato.coachaut.nl/?page_id=2
- <http://www.gedragswerk.nl/>
- <https://www.passendonderwijs.nl/in-en-om-de-school/thuiszitten-voorkomen/meer-over-thuiszitters/>
- <https://www.passendonderwijs.nl/brochures-handreikingen/?thema=185&toolkit-categories=>